

DOPIS EDITOROVÍ / LETTER TO THE EDITOR

ROK S EPIDEMIÍ COVID-19 — ZKUŠENOSTI A DOJMY JEDNOHO LÉKAŘE V PRVNÍ ZDRAVOTNICKÉ LINII THE YEAR WITH THE COVID-19 PANDEMIC — EXPERIENCES AND IMPRESSIONS OF A FIRST-LINE PHYSICIAN

Jako praktický lékař zapojený rovněž do Zdravotnické záchranné služby jsem sledoval z první linie, jak koronavirová pandemie na jaře 2020 odhalila naši nedostatečnou připravenost na takové situace, počínaje nedostatečnou legislativou, přes minimální zásobu adekvátních ochranných pomůcek pro veřejnost, exponovaný zdravotnický personál, až po technické a organizační problémy při fungování hygienických stanic či diagnostických laboratoří.

Domnívám se, že si zdravotníci v prvních liniích sáhli na své limity, fyzické určitě. Několikahodinová práce v tyčkovém overalu, krytí plexisklovým štítem snižujícím viditelnost, a obličejovou maskou, která vykazuje sice téměř 100 % ochranu, ale tato je „vykoupena“ po cca 20 minutách od nasazení bolestivými otlaky, které mizí až po několika hodinách, je velmi fyzicky náročná. V mimonemocničních podmínkách je naše práce ještě ztížena stupněm okolní teploty, a to vše samozřejmě bez pití, jídla či možnosti vykonat svojí tělesnou potřebu. Na záchranné službě se k tomuto ještě pojí nutnost kompletní dezinfekce osob a sanitního vozu po každém „infekčním“ výjezdu, protože další následující výjezd může být k neinfekčnímu pacientovi, malému dítěti, nebo porodu.

V rámci pracovního kolektivu jsme začali mnohem více probírat podrobnosti jednotlivých výjezdů k našim pacientům a jejich další osud. Myslím si, že je to, kromě přebírání zkušeností, i určitá forma uvolnění psychického tlaku, zejména ve chvílích, kdy jsme zasahovali u COVID-19 pozitivního pacienta, který byl v našem věku nebo i mladší, a již vstupně bylo zřejmé, že jeho prognóza nebude dobrá. Tito pacienti byli často již ve špatném klinickém stavu, hyposaturovaní, se vstupní saturací bez kyslíku i pod 50 %, s nutností podání kyslíku. Často nepostačuje ani oxygenoterapie, proto mnohokrát přistupujeme k neinvazivní plicní ventilaci CPAP (Continuous Positive Airway Pressure). Takových výjezdů záchranné služby jsem během jarních měsíců 2020 absolvoval mnoho, bohužel i těch s fatálním koncem.

Komunitně se šířící epidemie COVID-19 si vynutila zásadní změnu organizace práce v ordinacích praktických lékařů i v jiných odvětvích zdravotnictví. Více než roční zkušenost s pandemií ukázala na nutnost důsledného objednávání pacientů, jejich třídění (triáže) na pacienty potenciálně infekční, neinfekční a na pacienty zdravé, přicházejících k lékaři z jiných důvodů. Ve vyšší míře se uplatnila distanční medicína, která v jarních měsících minulého roku tvořila v ordinacích praktických lékařů někde i 60 % péče. Na svém významu nabyla i elektronická preskripce a možnost elektronického vystavování pracovních neschopností a jejich využití pro ukládání karantén kontaktům kovidových pacientů. Narostlo množství telefonických konzultací a kontrol v izolacích a karanténách. K tomu přibýlo antigenní testování a konečně i tolik očekávané očkování proti onemocnění COVID-19.

Základní cestou jak zdolat pandemické šíření SARS-CoV-2 je kromě dodržování protiepidemických opatření očkování populace. Jedním z míst mého působení je Státní zdravotní ústav, jedno z prvních očkovacích center v České republice. Očkování zde bylo zahájeno 8. ledna 2021, a to pro osoby věkové kategorie 80+ vakcínou Comirnaty (Pfizer). Naše kapacita dosahuje 300 očkovaných za den, tj. 1 500 osob týdně. Méně příznivá situace je však v sektoru praktických lékařů. I když je lze v procesu očkování považovat za základní článek, potýkají se s nedostatkem vakcín, což proočkovanost populace zpomaluje.

Ze všeho bychom se měli umět poučit a vzít si především to pozitivní, co tento stav přinesl. Možná jsme si přehodnotili životní priority. Snad jsme pochopili, že zdraví opravdu patří mezi to nejdůležitější, co máme

a je potřeba ho chránit. Snad jsme pochopili, že máme kvalitní zdravotnictví s mnoha obětavými mlčenlivými zdravotníky, kteří každý den bojovali a bojují o každý lidský život. Možná jsme konečně poznali, jak úžasnou máme rodinu nebo kolegy v práci a jistě i mnoho dalšího.

Podpořeno MZ ČR - RVO (Státní zdravotní ústav - SZÚ, IČ 75010330).

Miroslav Urban
Šrobárova 49/48
100 00 Praha 10
Česká republika

Katedra vojenského vnitřního lékařství a vojenské hygieny
Fakulta vojenského zdravotnictví Hradec Králové
Univerzita Obrany
Třebešská 1575
500 01 Hradec Králové
Česká republika

Centrum hygieny práce a pracovního lékařství
Státní zdravotní ústav Praha
Česká republika
email: miroslav.urban@szu.cz

Výjezdové stanoviště Rokycany
Zdravotnická záchranná služba Plzeňského kraje
Plzeň
Česká republika

Ordinace praktického lékaře
Moje Ambulance
Praha
Česká republika

Přijato 4. května 2021.
Akceptováno 5. května 2021.
Zveřejněno 3. prosince 2021.